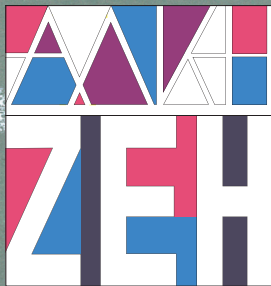

Η μωβ ομπρέλα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μπορεί να είναι και πρόλογος... αν θέλετε	9
Οι τερεζίνες, η Βίτω, τ' αδέρφια μου κι εγώ	16
Το σπιτικό μας	29
Το σπιτικό του θείου Μίλτου	48
Ο κύριος Ριχάρδος και ο κύριος Πάρης	58
Να βόσκετε πρόβατα	77
Οι ισχνές αγελάδες	98
Τα μήλα φρικία και ο Μπενουά	116
Πατίνια με καρούλια	130
Το καμάρι του στόλου μας και η φυλακή	142
Άμα λυσσάξουμε...	155
Οι ψυχές	173
Ο Δεκαπενταύγουστος και οι μαγουλάδες	183
Ποιος ήταν ο κύριος Ριχάρδος	205
Το μωρό της μαμάς και η Αντιγόνη	213
Η μωβ ομπρέλα	229
Μπορεί να είναι και επίλογος... αν θέλετε	253

Το σπιτικό μας

MENAME ΣΤΟ ΜΑΡΟΥΣΙ. Απέναντι απ' τον σταθμό του τρένου. Το σπίτι μας ήτανε δίπατο, μα δεν έμοιαζε σε τίποτα με το σπίτι της Βίτως, που ήτανε όλο δικό τους. Εμείς μέναμε στο κάτω πάτωμα, με νοίκι, και στο απάνω ο κύριος Μαρσέλ. Θα πεις τι το ήθελε ο κύριος Μαρσέλ ένα τόσο μεγάλο σπίτι, πιο μεγάλο από το δικό μας, με τέσσερα δωμάτια, αφού ζούσε ολομόναχος.

— Ο κύριος Μαρσέλ είναι άνθρωπος που ελπίζει, έλεγε η μαμά.

Και είχε δίκιο, αφού εκείνος είχε την ελπίδα πως θα μάθαινε γαλλικά στα δίδυμα. Εγώ κόντευα να κουτσομιλώ, κι εκείνα με το ζόρι ξεχώριζαν το «μπονζούρ» από το «μπονσουάρ».

Ο καημένος όμως ο κύριος Μαρσέλ έλπιζε και για κάτι άλλο: πως θα ξαναγύριζε η γυναίκα του, που είχε φύγει χρόνια πριν στη Γαλλία. Εγώ ήμουν αμωρό και τα δίδυμα δεν είχανε ακόμη γεννηθεί, κι έτσι

δεν τη γνωρίσαμε ποτέ τη «Ζενεβιέβ μου». Όταν μιλούσε για κείνη, πάντα έλεγε η «Ζενεβιέβ μου». Πώς μπορείς να λες «μου» για κάποιον που σ' άφησε κι έφυγε; Πάνω στον μπουφέ της τραπεζαρίας του είχε τη φωτογραφία του γάμου τους. Εκείνος ψηλός, με μουστάκια που έστριβαν προς τα πάνω – μόνο που η φωτογραφία ήταν μαυρόασπρη κι έτσι δε φαινότανε το πρόσωπό του, που θα ήταν όπως τώρα ολοκόκκινο, και τα μουστάκια κόκκινα κι αυτά. Η νύφη, πλάι του, ήτανε κοντή, μόλις που του έφτανε στον ώμο, με μικρούτσικα μάτια σαν ποντικάκι. «Τόσες κοπέλες τον θέλανε, έλεγε η μαμά, μα εκείνος τίποτα, όλο είχε την ελπίδα πως θα ξαναγύριζε η Ζενεβιέβ του.»

Πώς μπορείς να ελπίζεις μια ολόκληρη ζωή! Εγώ θα μπορούσα να ελπίζω δυο, τρεις μέρες, άντε μια βδομάδα το πολύ, μα παραπάνω χανότανε αυτό που ήθελα να γίνει, κι έπαυα πια να το θέλω.

Ο κύριος Μαρσέλ ήταν πολύ μεγάλος, σαράντα πέντε χρονών, κι ήταν καθηγητής των γαλλικών στην «Αλλιάνς Φρανσέζ». Μας αγαπούσε πολύ, και τον αγαπούσαμε κι εμείς. Όταν μας μάλωναν κι άκουγε φωνές, κατέβαινε κάτω κι έλεγε στη μαμά και στον μπαμπά: «Παιδιά είναι. Αφήστε τα να σχηματίσουν την προσωπικότητά τους».

Αναρωτιόμουν τι ήταν αυτό που έπρεπε να σχη-

ματίσουμε, και τα αδερφάκια μου μου εξηγούσαν πως θα πει ότι έχουμε πάντα δίκιο, γι' αυτό ο κύριος Μαρσέλ δεν ήθελε να μας μαλώνουν και να τρώμε ξύλο. Δηλαδή εκείνα το έτρωγαν. Εγώ, πολύ σπάνια. Η αλήθεια είναι πως τον Νούλη και τον Σάκη σου 'ρχότανε πολλές φορές η όρεξη να τους δείρεις. Μα εμένα μου ερχότανε για τελείως άλλα πράγματα.

Στο πίσω μέρος του σπιτιού μας ήτανε ο κήπος. Πού ο κήπος της Βίτως, με τα φουντωτά του δέντρα και τα αμέτρητα παρτέρια με τα παράξενα λουλούδια. Τη μεγάλη όμως κερασιά, που τα κλαδιά της φτάνανε ίσαμε το παράθυρο της κάμαράς μας, δεν την αλλάζαμε με τίποτα. Τ' αδέρφια μου μάλιστα είχανε λόγους να της έχουνε μεγάλη αδυναμία. Τα μεσημέρια έπρεπε να κάνουμε απόλυτη ησυχία γιατί ο μπαμπάς γύριζε από τη δουλειά κι έπεφτε για ύπνο αμέσως μετά το φαγητό. Η μαμά έπλενε στα γρήγορα τα πιάτα, και, πριν πάει στο δωμάτιό τους, βεβαιωνότανε πως έχουμε ξαπλώσει στα κρεβάτια μας. «Να μην ακούσω κιχ ώσπου να έρθω να σας ανοίξω την πόρτα», έλεγε και μας κλείδωνε στην κάμαρά μας.

Οι μεσημεριανές ώρες ήτανε ατέλειωτες και δεν περνούσανε με τίποτα. Όσπου τα δίδυμα σκέφτηκαν κάτι, κι από τότε αγαπήσαμε κι οι τρεις μας τα μεσημέρια.

Μόλις έφευγε η μαμά και μας κλείδωνε την πόρτα, στήναμε αυτί ν' ακούσουμε τη δική της πόρτα ν' ανοίγει κι ύστερα να κλείνει. Τότε ο Νούλης και ο Σάκης άνοιγαν σιγά σιγά το παράθυρό μας –η μαμά έκλεινε πάντα τα παντζούρια για να μην μπαίνει μέσα ο ήλιος– αρπάζονταν από τα κλαδιά της κερασιάς, κατέβαιναν από κλαδί σε κλαδί και πηδούσαν στον κήπο. Παίζαν εκεί, αθόρυβα, κι όταν έσκυβα από το παράθυρο να δω τι κάνουνε, τους έβλεπα να έχουνε πιαστεί στα χέρια και να τσακώνονται στα μουγγά. Άμα καταλάβαινα πως πλησιάζει η ώρα να ξυπνήσουν η μαμά κι ο μπαμπάς, πήγαινα πάλι στο παράθυρο και σφύριζα σαν φίδι όπως μου είχαν μάθει εκείνοι, και σε μισό λεπτό τους έβλεπα πάλι κρεμασμένους στα κλωνιά της κερασιάς. Καταφθάνανε όμως με τις μούρες τους ξαναμμένες, τα χέρια ολόμαυρα και τα γόνατα γρατσουνισμένα. Τότε τους σκούπιζα τα πρόσωπα μ' ένα σφουγγάρι βουτηγμένο σε μια λεκανίτσα με νερό που είχα κρύψει κάτω από το κρεβάτι μου, κι ύστερα με το ίδιο σφουγγάρι τους σκούπιζα τα γόνατα.

Κι εγώ τ' αγαπούσα πολύ αυτά τα μεσημέρια. Γιατί έμενα ολομόναχη και μπορούσα να διαβάξω βιβλία και να συλλογιέμαι όσο θέλω, ξαπλωμένη ανάσκελα στο κρεβάτι, με τα μάτια καρφωμένα στο ταβάνι, χωρίς να 'χω τα δίδυμα να με τραβάνε απ'

τα χέρια. «Ε, Λέτρω, τι ξεράθηκες έτσι, έλα να παίξουμε.»

Ένα βάσανο σκέτο να έχει κανείς το ίδιο δωμάτιο με τον Νούλη και τον Σάκη. Όσο και να προσπαθούσα να το συγυρίσω, δεν έβγαινε τίποτα. Εκείνοι τα πετούσαν όλα κάτω. Παιχνίδια, βιβλία, τετράδια, χαρτάκια από καραμέλες, και πολλές φορές πατημένες τσίχλες που ιδρώνα να τις ξεκολλήσω από το πάτωμα. «Αγόρια είναι», έλεγε η μαμά και δεν τους μάλωνε καθόλου.

Αυτό είναι που με δαιμόνιζε και γινόμουνα κακιά, και τότε είχανε δίκιο τα δίδυμα να με λένε και στρίγκλα και φαρμακομύτα, ακόμα και πλασμώδιο του Λαβεράν. Άμα ρωτούσα τη μαμά γιατί ο κύριος Μαρσέλ κάνει όλες τις δουλειές μόνος του και ξέρει να μαγειρεύει κιόλας, μου απαντούσε: «Ο κύριος Μαρσέλ είναι Γάλλος. Είδες τον μπαμπά σου ποτέ να κάνει καμιά δουλειά;»

Μπορεί να είχε δίκιο η μαμά, και στη Γαλλία να έκαναν τις δουλειές τ' αγόρια, και τα κορίτσια να γίνονται δικηγόροι, γιατροί, και στρατηγοί ακόμα.

Όταν γυρίσαμε εκείνη την Κυριακή στο σπίτι από τη Βίτω –το σπίτι της ήτανε κοντά στο δικό μας και μας άφηναν να πηγαυοερχόμαστε μόνοι μας– μόλις

που προλάβουμε λίγο να παίξουμε και να τσακωθούμε, κι η μαμά μάς φώναξε στο τραπέζι.

— Πάλι θπανακόρυδο, μουρμούρισε ο Νούλης, μα ένα βλέμμα του μπαμπά τον έκανε να σωπάσει.

Για φρούτο είχαμε ό,τι σιχαινόμασταν περισσότερο: μήλα φιρίκια. Στέλνανε οι συγγενείς της μαμάς από τον Βόλο κασάκια ολόκληρα, που τα φυλάγαμε κάτω στην αποθήκη, κι έτσι τα είχαμε καθημερινό φρούτο σχεδόν όλο τον χρόνο. Η μαμά, πριν καθάρισει το μήλο, το μύριζε, μισόκλεινε τα μάτια κι έλεγε πως της θυμίζει τα παιδικά της χρόνια στο Πήλιο. Μισούσαμε και τα φιρίκια και το Πήλιο που δεν είχαμε δει ποτέ μας.

Ακόμα κι ο κύριος Μαρσέλ τα έβρισκε εξαίσια, όταν ερχότανε να φάει μαζί μας. «Εξαίσια τα φιρίκια», έλεγε.

— Μπαμπά, είπε ο Σάκης αφού κατάπιε το τελευταίο κομμάτι μήλο και κατέβασε μισό ποτήρι νερό για να πάει κάτω, εσύ δε λες πως θέλεις να γίνω γιατρός;

— Κι εγώ δικηγόροθ; πετάχτηκε ο Νούλης.

— Με τέτοιους ελέγχους που φέρατε, μόνο πρόβατα μπορείτε να βόσκετε, απάντησε θυμωμένα ο μπαμπάς.

— Και καλύτερους ελέγχους να φέρναμε, πάλι δε θα μπορούσαμε, έκανε θριαμβευτικά ο Σάκης.

Ο μπαμπάς τον κοίταξε ερωτηματικά.

— Γιατί θα πρέπει να πάμε να πολεμήσουμε τους Τούρκους και να πάρουμε την Κωνσταντινούπολη.

— Μαθ το είπε η κυρία Υπατία.

— Η κυρία Υπατία να στείλει καλύτερα τον καινούριο της γαμπρό, ειρωνεύτηκε η μαμά.

— Άννα, σε παρακαλώ, είπε αυστηρά ο μπαμπάς, και δε μίλησε πια κανείς μας, ώσπου σηκωθήκαμε από το τραπέζι.

Μπορεί τ' αδέρφια μου να έπρεπε να πάρουνε την Πόλη από τους Τούρκους, εγώ όμως, τώρα στις διακοπές, έπρεπε να βοηθάω τη μαμά να σηκώνει το τραπέζι κι ύστερα να σκουπίζω τα πιάτα. Αυτό είναι τελείως άδικο. Τα δίδυμα να ξαπλαρώνουν στο πάτωμα και να παίζουν βόλους, κι εγώ, γιατί ήμουν ακορίτσι, να πρέπει και τα κρεβάτια τους ακόμα να τους στρώνω. Όσο για τους ελέγχους, εγώ έπαιρνα άριστα σχεδόν σε όλα τα μαθήματα, μόνο γυμναστική και ωδική είχα εννέα, κι όταν τολμούσα να πω πως ήθελα να γίνω δικηγόρος, μου λέγανε πως δε γίνεται. Η μαμά είχε κληρονομήσει ένα σπίτι από τις θείες της στον Βόλο, που έλεγε πως είναι πολύ μικρό, κι άμα πουλιότανε θα 'φτανε ίσα ίσα για να σπουδάζουνε τ' αγόρια. «Υπάλληλος είμαι», έλεγε ο μπαμπάς, «δεν είμαι βιομήχανος να σπουδάσω τρία παιδιά.» Ήταν υπάλληλος στο Ταχυδρομείο.

Κι αν έκανα να διαμαρτυρηθώ πως ο Σάκης και

ο Νούλης με το ζόρι περνούσανε την τάξη, ενώ εγώ... ο μπαμπάς μου έκοβε την κουβέντα κι έλεγε πάλι πως είμαι κορίτσι και τα κορίτσια κοιτάνε να γίνουν καλές νοικοκυρές και να παντρευτούνε. Άμα τ' άκουγα αυτά, πήγαινα και κλεινόμουνα στο μπάνιο, κι από το κακό μου δάγκωνα το σφουγγάρι που πλενόμαστε, κι ορκιζόμουνα πως δε θα παντρευόμουν ακόμα κι αν παρουσιαζότανε μπροστά μου ολοζώντανος ο Νέλσον Έντι, που τον είδα στο Ξενασμίγουν τ' απδόνια, και μ' άρεσε έτσι όπως έμπλεκε τα δάχτυλά του στα δάχτυλα της Ζανέτ ΜακΝτόναλντ, κι ευτυχώς εκείνος ήτανε από τη δεξιά μεριά στο πανί και τον έβλεπα, και δε μ' ένοιαζε καθόλου που δεν έβλεπα τη Ζανέτ ΜακΝτόναλντ, παρά μονάχα το μισό της χέρι.

Λίγο πριν από τον πόλεμο του 1940, κάπου στο Μαρούσι, ζει με τους γονείς της η Ελευθερία, ένα δεκάχρονο κορίτσι, που τα δίδυμα μικρότερα αδέρφια της φωνάζουν Λέτρω. Απεχθάνεται το νοικοκυριό και τις «γυναικείες» δουλειές, ενώ τρελαίνεται για ό,τι δεν εγκρίνει ο πατέρας της: Διαβάζει με μανία βιβλία, ανυπομονεί να δει θέατρο, εύχεται κάποτε να μοιάσει στην Αντιγόνη του Σοφοκλή.

Στο πάνω πάτωμα του σπιτιού τους ο κύριος Μαρσέλ, ένας Γάλλος που ζει μόνιμα στην Ελλάδα, έχει υπό την προστασία του τον ανιψιό του Μπενουά, ο οποίος γίνεται αχώριστος φίλος των παιδιών. Λιγοστά τα παιχνίδια τους, αλλά αστείρευτη η φαντασία τους. Όλοι μαζί σκαρφίζονται χίλιες δυο ιστορίες που μαγεύουν και τους ίδιους. Και πόσα ακόμα θα σκέφτονταν να κάνουν εάν δεν τους εμπόδιζαν οι μεγάλοι...

Οι μεγάλοι και τα παιδιά. Δυο κόσμοι τόσο διαφορετικοί. Ο καθένας κουβαλάει τη δική του αλήθεια. Γι' αυτό άλλωστε και πίσω από μια μωβ ομπρέλα μπορεί να κρύβονται πολλές!

Το χιούμορ, το σημαντικότερο κέρδος μας από την ανάγνωση του μυθιστορήματος της Α.Ζ. Άλλα οφέλη, η θέρμη ψυχής που εκπέμπουν οι σελίδες και η φυσικότητα των διαλόγων. Το ήθος των ηρώων της, επίσης. Τέλος, η απόλαυση που προσφέρει η ανάγνωση της γραφής της.

Ελένη Σαραντίτη, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ISBN 978-960-501-151-2

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 5151